

Kinek az öröksége?

Aline Ohanesian: Orhan öröksége (Győr, Tarandus Kiadó, 2016. 254 p.)

Aline Ohanesian Kaliforniában élő fiatal hölgy, sok ország által napjainkig tagadott örmény holokauszt túlélőinek leszármazottja, aki újabb írásművel gazdagította az örmények tragédiájáról szóló regényirodalmat. Ez a mű első regénye, de máris kiugró sikert aratott Amerikában, bár nem sikerült rájönnöm, hogy ez a siker pontosan minek is köszönhető: egyéni hangvételének?, időkezelésének?, helyszínrajzainak?, avagy a témának. *Franz Werfel* és *Antonia Arslan* regényei után kíváncsian vettem kezembe a könyvet.

A regény témája több oldalról közelíthető meg: családtörténet? egy szenvedélyes, sírig tartó szerelem története egy generációkon átívelő tragédiával a háttérben?, avagy mindez a megbékélés (írói) álmával fűszerezve?

A történet kezdetén a 90-es évek Törökországában krimiszerű körülmények között elhalálozik a 93 éves Kemal nevű török férfi, aki meglepő végrendeletet hagy maga után: unokájára, Orhanra hagyja jól menő vállalkozását, családi birtokukat pedig egy, a család által ismeretlen, az Egyesült Államokban élő örmény nőre. Az unoka, Orhan elutazik

a világ túlsó oldalára, hogy kikutassa nagyapja meglepő döntésének okát. Innentől kezdve felváltva jelenik meg előttünk múlt és jelen, elevenedik meg egy török-örmény Rómeó és Júlia történet a törökországi örmény népi társaságok poklában, az I. világháború takarásában. Orhan nap, mint nap közelebb kerül egy mélyre temetett titokhoz, mely alapjaiban változtatja meg viszonyát a múlthoz és befolyásolja az egész család jelenét és jövőjét.

Az író nő olyan témához nyúlt, ami feltehetően nagy port kavart Örményországban és Törökországban egyaránt azáltal, hogy – és számomra ez volt a novum – az egyszerű török ember szemszögéből is próbál tekinteni bizonyos történetekre, és igazából egyik felet sem teszi egyértelműen bűnössé teljesen. Nem tesz mást, csak bemutatja, mi történt nagyszülei nemzedékével, továbbá felteszi a kérdést: az egykori bűn-

sők késői, ma élő leszármazottjai, mennyire is felelősek a korábbi borzalmakért, és mit kellene tenniük a megbékélés érdekében?

Ugyanakkor a mai olvasó számára felkavaróvá válik azáltal, hogy nemcsak a korabeli eseményeket mutatja be, hanem az akkori történetek kései hatását is (ld.

a Ararát Idősek Otthona lakóit)! Érdekes módon viszonyul az emlékezés témájához: „nem engednek felejteni... fiataljaink azt akarják, hogy ebben dagonyázzunk”- írja.

Aline Ohanesian személyesen érintett az ügyben, nagyszülei túlélve a genocídium poklát az Egyesült Államokban kezdtek új életet. Az író 9 éves korában halotta nagymamájától családjá történetét, amelyet most egy fiktív szerelmi történetbe ágyazva tárt elénk. Az író ugyanakkor nem gyűlöletre szít, nem ítélik, sőt

a végén kifejezi azt a reményét, hogy a közösen feldolgozott múlt lehetőségét ad arra, hogy a mély sebek idővel behegedjenek. Szép, de (amerikai) vágyálom, ami nem teljesülhet mindaddig, ameddig Törökország hivatalosan el nem ismeri népirtásnak az akkori eseményeket!

A címben tehát nem véletlenül tettem fel a kérdést: kinek is az öröksége ez a könyv? A főszereplő török fiatallemberré? Az íróő? Avagy az örmények közös öröksége!

Ispánkiné S. Katalin

Látogatás a Hagigadar örmény kolostorban

2009-ben egy közös magyar-román szakmai együttműködés keretében a moldvai tájak csodálatos növényvilágát és népi növénytermesztését vizsgáltuk. Számos természetvédelmi területet jártunk be, ahol még az érintetlen élővilágot láthattuk és lencsevégre kaphattuk a változatos és színpompás növényritkaságokat. Munkánk során betekintést nyerhettünk a moldvai falusi környezetben élő emberek természetesi szokásaiba, melyek a hagyományos népi kultúra részeként napjainkban is megtalálhatóak ezen a vidéken.

A fennmaradó szabadidőnk egy *A kolostor bejárata*

maradandó élmény tette emlékeztetéssé. Szucsáva (Suceava) várostól alig három kilométerre található az 1512-ben épült Hagigadar örmény kolostor. Hagigadar felé haladva már messziről szemünk elé tárult a kolostortemplom nyolcszögletű fehér tornya, mely kimagaslik a tájból. A kolostor nevét a hagi (kívánság) és a gadar (teljesülés) örmény szavakból származtatják. A domb aljától a kolostorhoz vezető utat az hívők térdelve teszik meg, majd felérve ugyancsak térdelve háromszor megkerülik a kolostort, közben folyamatosan imáznak.

